

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת חוקת

הגיליון השבועי לכל יהודי 861

ד' בתמוז התשס"ג
(4.7.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונב

לדעת את מגבלות הדעת

האמונה והשכל הם שני צדדים משלימים, אבל אינם יכולים להחליף זה את זה. שכל אינו אמונה ואמונה אינה שכל. אי-אפשר לדרוש שהקב"ה יהיה מוכן בהגיונם של בני-האדם

החשיבה ההגיונית היא ממאפייני המובהקים ביותר של האדם. זה יתרון האדם מן הבהמה, בהיותו בר-דעת, יצור מבין וחושב. השכל מנחה את דרכינו ואת מעשינו, מסייע לנו לגבור על מגבלות טבעיות ולהבין את רזי הבריאה. ועם זה, השכל אינו כול-יודע וכדי להשתמש בו כראוי, חובה להכיר במגבלותיו.

הקב"ה העניק לנו כמה וכמה כוחות וחושים, וברור לנו שכל חוש תופס קטע צר של המציאות, ובוודאי אינו יכול להקיף את כולה. האוזן קולטת צלילים (גם-כן בתדרים מוגדרים בלבד), ואין לה שום מושג על מראות וצבעים. העין נותנת לנו מידע חזותי, אך אינה יכולה לספק תשובה מדוייקת על השאלה אם חומר כלשהו רך או קשה. לשם כך נזדקק לחוש המישוש. כל אלה אינם יכולים להעניק לנו את תחושת הטעם והריח, וזה תפקידם של חושים אחרים.

העובדה שכל אחד ואחד מהחושים הללו תופס רק את קטע המציאות השייך לו, אינה פוגמת במעלתו ובחשיבותו, וברור לנו שאין לתבוע מחוש המישוש גלגולת את צבעם של החפצים. אולם יש לנו כוח אחד שמשום-מה או תובעים ממנו להקיף הכול — השכל. אנו שואפים להבין הכול, לנתח כל דבר במאזני ההיגיון, ושוכחים שגם השכל מוגבל ושאינו יכול להקיף אלא קטע צר של המציאות.

שני צדדים משלימים

זו, בעצם, משמעותה של פרשת פרה אדומה שנקרא השבוע — ההכרה במגבלותיו של השכל ובכך שיש דברים שאינם נתפסים בגדרי ההיגיון. התורה מחנכת אותנו להכיר בעובדה, שאיננו יכולים להבין הכול ושיש דברים שעלינו לקבלם בקבלת-עול ובתחושה של "חוקה חקקתי, גזרה גזרתי, אין לך רשות להרהר אחריה".

לצד התביעה ללמוד, לדעת ולהבין, נדרש היהודי גם לעבוד את ה' מתוך קבלת-עול, ומתוך ידיעה שההבנה אינה תכלית הכול. לצורך

זה נתן לנו הקב"ה מצוות על-שכליות, ואפילו מצוות שמנוגדות להיגיון, כדי להחדיר בנו את ההכרה ביסוד העל-שכלי שבבסיס הקשר שבין האדם לבורא.

האמונה והשכל הם שני צדדים משלימים, אבל אינם יכולים להחליף זה את זה. שכל אינו אמונה ואמונה אינה שכל. אפשר בהחלט להוכיח באמצעות ההיגיון את קיומו של הבורא ואת אמיתותו של מעמד הר-סיני. התבוננות מעמיקה בתולדות עם-ישראל חייבת גם להביא לידי הכרה בגורם העל-טבעי המצוי בעולם. אפשר אפוא להגיע אל היהדות דרך השכל וההיגיון, אבל אי-אפשר להשתית הכול על השכל. יהודי צריך לזכור, שיש דברים שהם למעלה מכל שכל, ואף-על-פי-כן הוא דבק בהם בכל נפשו.

לא מבינים, אבל מאמינים

אי-אפשר לדרוש מהקב"ה להיות מובן בהגיונם של בני-האדם, ובוודאי אין להתנות את קיום מצוות הבורא במידת ההבנה. האדם חייב להכיר שלא הכול יש ביכולתו להבין, ויש דברים שעליו לקיימם בבחינת "כזה ראה וקדש".

כשם שאין לאחוז בקיצוניות אחת ולטעון שיש להסתפק באמונה פשוטה ובציות עיוור — כך אין לקפוץ לקיצוניות השנייה ולנסות להכניס את התורה ומצוותיה אל תוך סד ההיגיון. דרוש שילוב של שני הדברים: להבין מה שיכולים להבין, כדי שנוכל לקיים את הדברים מתוך הזדהות פנימית והכרה שכלית, ועם זאת לא לשכוח שהתורה היא תורת-ה' ושהמצוות הן מצוות-ה', ושאי-אפשר לתבוע שהקב"ה יהיה מובן לבני-אנוש.

גם הגאולה אינה יכולה לבוא על בסיס ההיגיון היבש. מאמינים אנו באמונה שלמה כי אלה הרגעים האחרונים של עידן הגלות, וכי בקרוב ממש נזכה לגאולת-עולמים. איננו מבינים את המתחולל סביבנו, אבל ברור לנו כי בתוך ענן הערפל שרויה ידו של הקב"ה, המוליך את עמו ואת העולם כולו לגאולה השלמה.

יש חדש

מחנות-קיץ לילדי ישיע

איגוד בתי-חב"ד ביש"ע מארגן מחנות-קיץ לילדי היישובים ביש"ע ומבטיח "חוויה לכל החיים". המחנה לבנים יהיה בישיבת כרם ביבנה, מט"ו באב עד י"ט בו, והמחנה לבנות יהיה בישיבה התיכונית משרת-ציון, מי"ג באב עד ט"ז בו. מוקד הרשמה: 02-9972770.

מצגת זוכה

מצגת המספרת את סיפורו של בית-ספר חב"ד בנות ב' בלוד זכתה להיכלל בתוך עשר המצגות הנבחרות, שיוצגו בכינוס 'החינוך במבחן הזמן', שיחיה בשבוע הבא בבני-יג' האומה בירושלים. מאה בתי-ספר שלחו מצגות, ומתוכן נבחרו עשר. את המצגת הכינה רכות המחשבים בבית-הספר, הגב' שייני מנדלסון, והיא מגישה את עולמו הרעיוני והחינוכי של בית-הספר, שהרב שמעון דדון הוא מנהלו הוותיק. המצגת תוצג בכינוס באולם מיוחד והקהל מוזמן לבוא ולהתרשם.

חדש במוזיקה

נועם הפקות מגישה מבחר תקליטורים חדשים: הכול לטובה של דדי גראוכר, ובו עשרה שירים חדשים. מנגינות חופה 3, מאת תזמורת נגינה. הרגריד האחרון של שמעון קידר ואלוקיי שבשמים מאת יצחק אלפסי. טל' 02-5374144.

קול ששון בפרסית

הספר 'קול ששון', מאת חכם ששון מרדכי מבגדד, יצא-לאור זה עתה בתרגום לפרסית. ספר שמעורר את האדם למידות טובות, ומעוטר משלים ומעשיות. כריכה מהודרת. טל' 052-317132.

זמני השבוע

יושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	ניו-יורק
7:13	7:28	7:21	7:22	8:13
8:31	8:33	8:35	8:31	9:21

פרקי-אבות: פרק ה

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ארבע הוראות מאפר הפרה

לא לשקוע

ועדיין לא די בכל זה, שכן יהודי עלול לשקוע בפעילות ציבורית ובעבודה של השפעה על הזולת, עד שהוא שוכח את עצמו ואת מצבו שלו בעבודת ה'. לשם כך השאיר משה רבנו חלק שלישי של אפר – "למשמרת". על האדם לזכור שגם אצלו עלול להיות עניין של 'טומאת מת' חס-ושלום, ולשם כך הוא יזדקק לאפר הפרה.

שילוב זה – בין ההתמסרות לטובת הזולת וב-רבזמן דאגה למצבו האישי של העושה למען הזולת – הוא החידוש העיקרי של התורה – התכללות שני הקווים. מצד אחד צריכים לפעול למען הזולת – "כי תראה ערום וכיסיתו". כשרואים יהודי 'ערום' מן המצוות, צריכים לדאוג שיקיים מצוות, יניח תפילין וילבש ציצית. ומצד שני, כהמשך הפסוק – "ומבשרך לא תתעלם". יש לזכור שגם אנו-עצמנו 'בשר', ובשר שמן וחומרי, שצריכים לשרותו, למלחו ולשוטפו. שילוב זה הוא המביא את הטהרה האמיתית, עד הטהרה השלמה של הגאולה.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1059)

אפר הפרה האדומה, שעשה משה רבנו, חולק לשלושה חלקים: חלק אחד כדי לטהר טמאי-מת; חלק שני – לטהר את הכוהנים שעשו את הפרות שאחריה; וחלק שלישי הונח "למשמרת". מה התועלת בהנחת האפר "למשמרת"?

יש לבאר עניין זה על-פי המשמעות הרוחנית הנצחית של מצוות פרה אדומה. התורה אומרת, שכדי להכין את אפר הפרה הכוהן צריך לצאת אל מחוץ למחנה, וכאשר הוא עוסק בשריפת הפרה והכנת אפרה – הוא עצמו נטמא. מכאן יש ללמוד הוראה נצחית באהבת-ישראל ובדאגה ליהודי שני.

לצאת להציל

כאשר רואים יהודי שבגלוי לא ניכרת בו דבקות בה' אלוקים חיים, עלולים לחשוב, שאם הוא הידרדר לדרגה נחותה כל-כך – הרי הוא כבר אבוד (חס ושלום). אומרת התורה, שמשה רבנו נתן לנו הכוח לטהר כל יהודי, אפילו מי שנמצא בדרגה רוחנית הירודה ביותר, בבחינת 'טמא מת'.

יצר הרע עלול להוסיף לטעון: אפילו נאמר שיש לנו הכוח לטהרו ולהצילו, מדוע מוטלת עלינו חובה לרדת לדרגה נחותה כל-כך, עד שאנו עצמנו עלולים להיטמא? האם האדם חייב לרדת בדרגתו הרוחנית בשביל יהודי שני?

בכוחו של משה

אומרת התורה: "זאת חוקת התורה" – בזה מתבטא כל עניינה של התורה, צריכים להתמסר למען יהודי שני ולעשות לו טובה ולטהרו, אפילו אם לשם כך האדם נדרש לצאת אל מחוץ למחנה ולהיטמא. וכאשר הוא מבטל את עצמו בשביל יהודי שני, הוא מגלה את עצם נשמתו.

אך עדיין יש חשש, שהאדם הרואה הצלחה בהשפעתו על הזולת יחשוב שההצלחה נובעת מכוחו – "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". לכן השאיר משה רבנו אפר מיוחד שנועד לקדש את הכוהנים שעשו את הפרות הבאות – כדי שהמטהר אחרים ידע ויזכור שהוא עושה זאת לא בכוחו-שלו, אלא בכוחו של משה רבנו.

מן המעייין

נושא השבוע: פרה אדומה

אור עליון

העוסקים בפרה מתחילה ועד סוף מטמאים בגדים. היא עצמה מטהרת את הבגדים (במדבר רבה). עבודת הפרה מעוררת גילוי אור נעלה מספירת ה'כתר'. השפעת גילוי זה על האדם הטמא חיובית והוא נטהר, אך האישי הטהור, שאינו זקוק לגילוי זה, נופל מדרגתו ונטמא. בדוגמת תרופה שמרפאה את החולה, אבל מזיקה לאדם בריא.

(אור התורה)

סם חיים ולהפך

אף בתורה עצמה מצאנו מעין אותו דבר מופלא שבפרה האדומה, שהיא "מטהרת טמאים ומטמאת טהורים": אם "זכה" – נעשית סם חיים; לא זכה – נעשית לו סם של מוות.

(רבי דוד מלעלוב)

נוגדת היגיון

בתורה יש ציוויים רבים אחרים שהם בלתי-מובנים ואין התורה נותנת להם טעם, כמו איסור לבישת שטענו ועוד. אף-על-פי-כן לא נאמר "חוקת" אלא בפרה אדומה, שכן מצווה

זו לא זו בלבד שאינה מובנת, אלא היא מנוגדת להיגיון – "מטהרת טמאים ומטמאת טהורים".

(יבין שמועה)

זו טהרתו

"ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת" (במדבר יט, ז). אמר משה: ריבוננו-של-עולם, אם נטמא זה בטומאת מת, במה תהא טהרתו? לא השיבו. באותה שעה נתכרכמו פניו של משה. כיוון שהגיע לפרשת פרה אדומה, אמר לו: זו טהרתו, "ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת".

(במדבר רבה)

זעזוע פנימי

ללמדנו שכאשר פוגשים יהודי שנטמא בחטא ועוון, עד שאינו יכול להיכנס למקדש, ל'מחנה שכינה', ולא רואים "במה תהא טהרתו", צריך הדבר לזעזע את פנימיות הלב – "נתכרכמו פניו". זעזוע זה צריך לעורר את הלב לעשות הכול כדי לטהרו מטומאתו ולהכניסו ל'מקדש'.

(שיחת-קודש)

החינוך תלוי באם

את מצוות פרה אדומה מביא רש"י בשם חז"ל:

אמרת השבוע

כל יהודי – ספר

רבי יצחק מוורקי הגיע שבת אחת ללובלין, ובאותה שבת נערכה בכית-המדרש ברית-מילה. בשעת הסעודה נוצר דוחק גדול סמוך לרבי. אמר לקהל המצטופף: "כל יהודי הוא כמו ספר, ועל-כן אין להישען עליו ולדחקו".

ישב שם הצדיק ר' גציל, נכדו של ה'חכם צבי', והגיב: "הלאו ספר אחד מותר להניח על ספר שני".

השיב הרבי: "כל אחד ואחד מישראל חייב לומר על עצמו שהוא איננו ספר".

מקורות הפרנסה

לאחר נישואיו התגורר רבי אורי מסטרליסק בלמברג. הוא ומשפחתו חיו בדחוקת קשה ואיומה. ואיך לא? רעייתו ניסתה לפרנס את המשפחה בעודה מטופלת בילדים רכים, ואילו הוא הקדיש את כל עיתותיו ללימוד תורה ולעבודת ה'.

באותם ימים היה רבי אורי נחבא אל הכלים. חוץ מיחיד-יסגולה, שניחננו בעין חדה במיוחד, לא ייחס לו איש מעלות מיוחדות. מעמדו בחברה היה כשל שאר עניי העיר. האישה הנאמנה סבלה את העוני בדממה, מאפשרת לבעלה לעבוד את קונו בדרכו. והנה, השמחה במעונו של רבי אורי – בן נולד לו. ברית-המילה נערכה בבית-הכנסת. בסנדקאות כיבד אבי הילד את ר' לייב דימעליס, שנתקיימו בו "תורה וגדולה בשולחן אחד". תלמיד-חכם גדול, ירא-שמים מובהק ובעל ממון. נוסף על כך גם היה גיסו של החוזה מלובלין.

לאחר הברית פנה קהל המתפללים, כמקובל, לביתו של בעל השמחה – לסעודת-מצווה. רבי אורי צועד בראש ואחריו המתפללים, ור' לייב עמם. איש מהם לא ידע עד אז היכן גר בעל השמחה. צעדו וצעדו עד שהגיעו לקצה העיר. שם, בין סמטאותיה של שכונה עלובה, הובילם רבי אורי עד שנעצר מול צריף מט ליפול, שבקומת המרתף שלו שכן 'ביתו'.

ירדו כולם בגרם מדרגות שהוביל לדירת מגוריו של רבי אורי. אור קלוש חדר פנימה מבעד לדלת הפתוחה והאיר מעט את אפלת הבית. לאחר שהתרגלו לאפלולית, נוכחו בעוני הנורא שזעק מכל פינה. בתוך כך גם הבינו בזעזוע כי שום סעודת-מצווה לא מצפה להם. על השולחן נחו חצי כיכר לחם וכמה בצלים.

"וכי משום שאין לו לאורי במה לכבד את אורחיו, לא ייכנס את בנו לתוך כלל ישראל!?", נשמע קולו של האב קורא ואומר – ספק לעצמו, ספק לאורחיו, ספק לאלוקיו. חישי-מחר שינסו כמה מן המתפללים מותניים, רצו העירה ושוב ובידיהם נרות, לחם, דג מלוח, י"ש ומגדנות. מכאן ומשם ארגנו כיסאות וספסלים והתיישבו לסעודת-המצווה.

עונו של רבי אורי נגע מאוד לליבו של ר' לייב. לאחר שהתפזרו הכול לבתיהם ניגש אל רבי אורי ופתח עמו בשיחה. "ממה אתה מתפרנס?", שאל. "מתפרנס?", חזר רבי אורי אל השאלה,

חוקה חקקתי

במדרש (תנחומא תחילת פרשת חוקת) נאמר: "דברים המכוסים מכס בעולם הזה, עתידין להיות צפויים לכם לעולם הבא, כהדין סמיא דצפי" (כסומא זה שמתחיל לראות). כלומר, טעמי המצוות, שמכוסים מאיתנו בזמן הזה, יתגלו לעינינו בימות המשיח.

את משמעות הדבר אפשר להבין מהעובדה, ששלמה המלך, החכם מכל אדם, לא הצליח לגלות את טעמה של מצוות פרה אדומה. וכפי שאמר (במדבר-רבה פרשה יט, 1): "על כל אלה עמדתי, ופרשה של פרה אדומה חקתי ושאלתי ופשפשתי, אמרתי אחכמה – והיא רחוקה ממני".

מצווה אחת – על-שכלית

לעומת זאת, המדרש (שם) מספר, שמשו רבנו זכה להשיג את טעמה של מצוות פרה אדומה: "אמר לו הקב"ה למשה, לך אני מגלה טעם פרה". אם כן, למה לא השיג זאת שלמה המלך, שעליו נאמר: "ויחכם מכל האדם", אף ממשו?! אפשר לשאול עוד, למה שמר משה רבנו את טעם המצווה לעצמו ולא גילהו לכל ישראל, כשם שנהג בדברים אחרים שנתנם לו הקב"ה במתנה, ואף-על-פי-כן "נהג בה טובת-עין" ונתנם לכל ישראל!?

הכרח לומר, שהעובדה שמשו לא גילה לעם-ישראל את טעמה של מצוות הפרה האדומה לא באה משום שלא רצה לגלותו, אלא מפני שעניינה נעלה מיכולת הבנתו של נברא. משה לא יכול לגלות את הטעם, שכן עם-ישראל לא היה מסוגל להבין, וכדברי ה' למשה: "חוקה היא וגזרה גזרתי, ואין כל ברייה יכולה לעמוד על גזרתי". אף משה רבנו לא היה יכול להגיע בכוחות עצמו להשגת המצווה, אלא שהקב"ה, בכוחו הבלתי-מוגבל, העניק זאת במתנה למשה: "לך אני מגלה טעם פרה".

בכוחו זה השתמש הקב"ה רק לגבי משה רבנו, אבל לא לגבי כל העם. שכן רצון ה' הוא, שתישאר לפחות מצווה אחת בבחינת 'חוקה' – כדבר על-שכלי לגמרי. התורה מדייקת לומר: "זאת חוקת התורה" (ולא "חוקת הפרה"), משום שמצווה זו מלמדת על כל התורה כולה. אל לנו לחשוב שהתורה כולה היא דבר שכלי והגיוני, ורק מצווה זו היא על-שכלית – אלא היסוד העל-שכלי הוא "חוקת התורה", הוא הבסיס לכל התורה. יהודי צריך לדעת, שהתורה והמצוות, במהותן הרושית, הן למעלה מכל גדר השכל וההשגה; הן רצונו וחכמתו של הקב"ה. וכשם שאין ביכולת שום נברא להשיג את הבורא, כך אין שום אפשרות להשיג את חכמתו ורצונו.

אמנם הקב"ה הליבש את רצונו וחכמתו בלבושים הקרובים אל השגתו, כדי שנוכל ללמדה ולקיים את מצוותיה מתוך תענוג ושמחה, דבר שבא בעקבות הבנה והשגה – אבל במקורו, התורה והמצוות הן למעלה מכל גדר השכל וההבנה. יהודי צריך לזכור, שהבנתו אינה ממצה את כל מהותן ומשמעותן של התורה ומצוותיה, ושיש בהן רובד עליון שלמעלה מכל תפיסה אנושית.

מסירות-נפש

לכן השאיר הקב"ה מצווה אחת, כחוקה על-שכלית לגמרי, כדי שתהיה לאדם דוגמה מוחשית איך עליו לקיים את המצוות. לו היה מגלה את טעמיהן של כל המצוות, היה האדם מתרגל להתייחס אל התורה ומצוותיה במושגים של שכל והגיון. הוא לא היה מסוגל להפיק מעצמו את כוח מסירות-הנפש, שכן מסירות-נפש אינה דבר הגיוני, ואילו הוא התרגל לקיים מצוות בדרך ההגיון.

לכן לא גילה הקב"ה לעם-ישראל את טעם הפרה האדומה, כדי שהיסוד העל-שכלי שבתורה יהיה חלק מקיום המצוות, והתורה לא תיתפס בעיני היהודי במושגי שכל והגיון בלבד. רק למשה רבנו גילה את טעם הפרה האדומה, משום שכל מהותו אינה אלא מסירות-נפש והתבטלות מוחלטת לקב"ה, ולכן הוא יכול להשיג את טעם הפרה.

מן המקובל בשוק, אל תתווכחי איתו אלא שלמי לו כל סכום שביקש".

"מתפרנס אני מצמד ק'עלעך" (=פרות, ביידיש), אמר.

למחרת בבוקר הלכה המשרתת לביתו של רבי אורי ובידה כד גדול. את הדלת פתחה רעייתו של רבי אורי, הממלימה מן הלידה. בשמועה את בקשת המשרתת, תלתה בה מבט

ר' לייב שוחח עם רבי אורי עוד ולבסוף נפרד ממנו בברכת מזל-טוב. בשונו לביתו קרא ר' לייב למשרתת והודיע לה: "ממחר נקנה חלב א'רוק מר' אורי. ואף אם ידרוש מחיר גבוה

משתומם. "וכי להתל בי באת?!", שאלה, "כיצד תבקשי ממני למכור לך דבר שאין לי?".

נבוכה המשרתת והתנצלה על אי-ההבנה שנפלה בעיניו.

"לא פרות ולא חלב!", אמרה המשרתת לר' לייב עם שובה. התפלא ר' לייב מאוד. "הייתכן כי שיקר לי?", שאל את עצמו. עוד באותו היום פנה אל רבי אורי לברר עמו את העניין.

"חלילה לי מלהוציא מפי דבר-שקר", השיב לו רבי אורי. "יסלח לי מר אם פירש את דברי שלא כוונתם. לא על פרות דיברתי, אלא על שני כ'עלעך אחרים לגמרי – כ'י בשם קודשו בטחוני' וכ'י בו ישמח ליבנו'. משני כ'עלעך אלה אני שואב את חיותי..."

הבין רבי לייב כי לפניו יהודי משכמו ומעלה, צדיק נסתר. בכל ליבו רצה לתמוך בו כספית, אלא שמהיכרותו את רבי אורי שיער כי הלה יסרב בתוקף לקבל ממנו מתנות-חינם. מה עשה? הביא את אשתו בסוד הדברים וביקש ממנה לעשות יד אחת עם רעייתו של רבי אורי, בלי שייודע הדבר לבעלה.

רעיית רבי אורי התקשתה לדחות את היד המושטת לה. ליבה נשבר לרסיסים בכל פעם שראתה את פניהם המעוננות של ילדיה הרעבים. לפתע החלו להופיע על שולחנו של רבי אורי מאכלים שקודם לכן מעולם לא נראו בו. כך עברו כמה שבועות. רבי אורי, מצדו – כאילו לא הבחין בשינוי שהתחולל בביתו – המשיך בסדר עבודתו בלי שאלות ובלו חקירות.

אך שבת אחת, כשהסב רבי אורי לשולחן שהיה עמוס כל טוב, זחה עליו דעתו והוא פנה לפתע אל אשתו: "אמרי-נא לי, רעיית היקרה, מניין כל השפע הזה בעת האחרונה?". אר-אז נאלצה האישה לגלות את הסוד ולספר לבעלה כי ר' לייב הוא התומך בהם.

שקע רבי אורי במחשבותיו. כעבור רגע אמר: "אם-כן, רואה אני כי מן השמים לא רוצים עוד שנוסיף לחיות חיי עוני ומחסור. אבל גם לקבל מתנות-חינם אין זה רצוי. נראה כי יהיה עלינו לעבור לעיר אחרת ועם שינוי המקום ישתנה, אם ירצה ה', גם מזלנו לטובה".

ואמנם, כעבור זמן קצר העתיק רבי אורי את מושבו מלמברג לסטרליסק. שם זרחה שמשו ורבים החלו נוהים אחריו. לא עבר זמן רב עד שהכירו הכול בסגולותיו ובקדושתו, ומתוך כך דבק בו הכינוי – 'השרף מסטרליסק'. מאז והלאה, לא ידע ביתו של רבי מאיר מחסור ואף לא נזקק עוד למתנות-חינם.

"כי בא ישראל דרך האתרים"

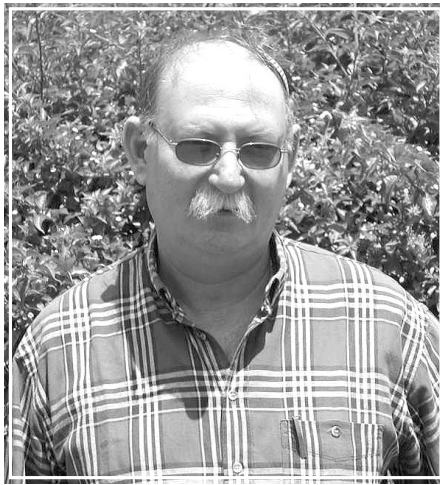
התופעות הגאולוגיות, המוכרות למדענים מרחבי העולם כולו, התרכזו במקום מופלא זה, מתוך דגש על 'מה רבו מעשיך ה'". וכמוכן, מתוך העמדת תנאים מרביים ליהודי הדתי – צניעות, כשרות, תפילות וכיוצא בזה. בטיוילים הנמשכים כמה ימים אנו מוודאים מראש שתהיה לנו גישה לספר-תורה".

לפני כארבע שנים החלה החברה בפעילותה 'על אש קטנה', וכעת צוברת תנופה. יש בה כבר למעלה מארבעת-אלפים חברים. ביניהם נתבצר מקום מיוחד לבעלי רכבי-טוטה, לטיוילים אתגריים במיוחד.

לא 'כובשים'

לא-מכבר החלה החברה במיזם ייחודי של אימוץ אתרים על-ידי מוסדות חינוך. "תלמידים של בית-ספר מקבלים לאחריותם אתר היסטורי כלשהו, השוכן באזור", מסביר דוד. "זה יכול להיות בית-כנסת עתיק בדיר-עזיז בגולן, או קבר של תנא במורדות הגליל. הילדים ינקו את המקום, ישלטו ויטפחו אותו".

ויש לעניין זה גם היבט אקטואלי: "כל מי שייסיך עמנו במשעולי ארצנו ויפגוש בעיניו את ההיסטוריה של עמנו, הקשורה קשר בליינתק לכל רגב מרגביה, לא יחשוב לעולם שאנחנו כאן על תקן של 'כובשים'", אומר דוד (הטלפון: 02-9974113).

לדאוד: "לחשוף את פניה היהודיות של ארצנו"

בורות מים שנחפרו לפני אלפיים שנה ועדיין יש בהם מים. אנחנו מראים להם חקלאות מדברית. ופתאום כל סיפור הבארות של אברהם ויצחק, מקבל חיים.

להראות שורשים

"פוסעים במשעולי הגליל הקדום, ובמקום לשים את הדגש על רצפת פסיפס של כנסייה ביזנטית, אנחנו יודעים להראות למטיילים שרידים של בית-כנסת יהודי עתיק עוד יותר, שהכנסייה הביזנטית הוקמה למעשה על חורבותיו. לוקחים מטיילים למכתש הגדול ומספרים להם כיצד כשבעים אחוז מן

הקיץ כבר כאן ובקרוב תחל עונת הטיוילים. והשנה, בשורה של ממש לחובבי הטבע ונופי ארץ-ישראל בדמותה של 'בארץ דרך' (מהפסוק "לדעת בארץ דרך"), הפותחת לפני ציבור שומרי המצוות אופקים חדשים בכל הקשור להכרת ארץ-ישראל ואתריה.

'בארץ דרך' היא המקבילה הדתית של 'החברה להגנת הטבע'. לעומת חברה זו, שיהודי דתי אינו יכול להשתלב במרבית פעילויותיה, מקבילתה קמה למענו והותאמה לצרכיו. אין, כמוכן, טיוילים בשבתות; המסלולים מדגישים את המורשת היהודית ואת האתרים בעלי המשמעות ההיסטורית-דתית; ויש הקפדה על כשרות וצניעות.

'חיידק' אהבת הארץ

מקימה של החברה החדשה הוא **דוד לנדאו** (49), תושב בית-אל בשומרון עשרים וארבע שנים. ג'ינג'י גם באופיו, בוגר ישיבת מרכז הרב ומקימו של גרעין ההתיישבות בגולן שלימים היה ליישוב אלונה-הבשן.

לאחר שעבר לבית-אל שימש מזכיר היישוב עד שמנה להקים ולנהל את 'החברה לפיתוח גוש עציון'. בתפקידו זה הקים תחנת דלק בצומת הגוש, שהיא הראשונה שהוקמה ביש"ע. מאז חלפו שנים וכיום הוא משמש יועץ בענף הדלק. "העיסוק בעניין הטיוילים הוא סוג של 'חיידק' שמקנן בקרבי שנים. מה לעשות? אני פשוט אוהב את ארצנו", אומר דוד בחיוך גדול, שגם שפמו העב אינו מצליח להסתיר.

"הרעיון המרכזי מאחורי החברה החדשה הוא לחשוף את פניה היהודיות של ארצנו", אומר דוד. "אנחנו לוקחים את המטיילים לנגב הצחיח ומראים להם

המקום יודאיקה שלך
 לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 18:00-10:00 ונשלחות באותו יום

טל' 03-9606120

פִּינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

טהרת כוהנים

שאלה: האם לכוהן מותר להשתתף בהלוויה של קרוב-משפחה?

תשובה: כל מקום ששרתה בו קדושה ונסתלקה ממנו, מתאוה הטומאה לשרות בו. לפיכך גופו של יהודי, שהוא קדוש בדומה לספר-תורה, נחשב במוותו, עם הסתלקות הנשמה ממנו, "אביי-אבות-הטומאה".

העברת הטומאה אפשרית בכמה דרכים: (א) מגע בגוף המת (או הקבר). (ב) נשיאתו או הזנתו, אף ללא נגיעה. (ג) אוהל – הימצאות עם המת או הקבר בתוך מבנה, או תחת ענף שמאהיל על שניהם.

הכוהן נצטווה (ויקרא כא,א): "לנפש לא ייטמא בעמיו". זה איסור על כוהן זכר להיטמא למת כלשהו (אלא-אם-כן הוא 'מת-מצווה', שאין בנמצא מי שיעסוק בקבורתו). היוצאים מן הכלל הם שבעת הקרובים שנאמרו בתורה: אב ואם, אח ואחות לא-נשואה, בן ובת, והאישה הנשואה לו.

לאחר הקבורה דין קרובים אלו כדין כל נפטר אחר, ובכלל זה ביום-השנה ובכל האזכרות, ואסור לכוהן להתקרב לקברם. אף כשמותו לכוהן להיטמא, אם הקבר נמצא בין קברים אחרים, כך שברוך (הלך, וכל-שכן חזור) הוא נטמא לקברים אחרים, אסור לו להיכנס לבית-העלמין. לכן בקהילות ישראל נוהג להקדיש לכוהנים חלקה מיוחדת בכניסה לבית-העלמין, כדי לאפשר לקרוביהם להגיע לקרבת-מקום בלי להיטמא או להתקרב לקברים אחרים. מותר לכוהן להתקרב לקבר עד ארבע אמות (כשני מטרים) ממנו, ואם יש מחיצה ביניהם – עד ארבעה טפחים (כ-32 ס"מ). זה גם המרחק שהכוהן צריך לשמור ממיטת המת בהלוויה. גם כוהן שכבר נטמא, אסור לו לשוב ולהיטמא. ביקור של כוהן במרכז רפואי (אם אינו כרוך בשאלה של פיקוח-נפש), טיסה במטוס המוביל ארון של נפטר, טיסה מעל בית-עלמין – מחייבים 'שאלת חכם'. למקרים מסויימים הוצעו פתרונות טכניים נאותים.

מקורות: שו"ע י"ד ס"י ששא-ג. נטעי גבריאל ה"ל אבלות ח"א פרק ק"ל, ושי"י. וראה אברבנאל ואוה"ח ר"פ חקת. גשר החיים ח"א ר"פ ה.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בכניויות הספרים המבחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 03-9606120

